

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců Mgr. Daniely Zemanové, JUDr. Barbary Pořízkové, JUDr. Michala Mazance a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci **žalobkyně: O. N.**, zastoupené JUDr. Alešem Vídenským, advokátem se sídlem Sokolská 22, Ostrava – Moravská Ostrava, proti **žalovanému: Ministerstvo vnitra**, odbor azylové a migrační politiky, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 10. 2007, č. j. OAM-1-705/VL-07-02-2007, ve věci mezinárodní ochrany, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 12. 2008, č. j. 60 Az 103/2007 – 33,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci stěžovatelky, JUDr. Aleši Vídenskému, advokátovi se sídlem Sokolská 22, Ostrava – Moravská Ostrava, **s e p ř i z n á v á** odměna za poskytnutou právní službu ve výši **5 712 Kč**. Tato částka bude uhrazena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností se žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) domáhá zrušení shora uvedeného rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě (dále též „krajský soud“), kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „správní orgán“), ze dne 10. 10. 2007, č. j. OAM-1-705/VL-07-02-2007, jímž jí nebyla dle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), udělena mezinárodní ochrana.

Vzhledem k okolnosti, že v dané věci se jedná o kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany (dříve ve věci azylu), Nejvyšší správní soud se ve smyslu ustanovení § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), nejprve zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS.

Podle tohoto usnesení je podstatným přesahem vlastních zájmů stěžovatele jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech mezinárodní ochrany je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů. V zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany je pak nejenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s., nýbrž také uvést, v čem spatřuje – v mezích kritérií přijatelnosti – v konkrétním případě podstatný přesah svých vlastních zájmů a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

Ve včas podané kasační stížnosti napadla stěžovatelka shora uvedený rozsudek krajského soudu z důvodů obsažených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Stěžovatelka je přesvědčena, že důvody, které uvedla v žádosti o mezinárodní ochranu a v žalobě, jsou podřaditelné pod důvod udělení azylu podle ustanovení § 12 písm. a) zákona o azylu, neboť byla v zemi původu pronásledována za uplatňování politických práv a svobod, neměla důvěru v orgány státu, policie ji a matku nedokázala ochránit před nezákonným jednáním, nepomohl jim ani člen místního zastupitelstva, ani politická strana Batkivščina, a tedy bylo, minimálně jejími výpověďmi, prokázáno, že se svou situací v zemi původu pokoušela řešit. Stěžovatelka zdůrazňuje, že do protokolu ze dne 18. 9. 2007 uvedla, že matka vstoupila do uvedené strany s cílem, že poslanec této strany jí pomůže a stěžovatelka mu předala doklady o své hospitalizaci. Stěžovatelka je toho názoru, že rozšiřujícím výkladem lze dojít k závěru, že důvod azylu podle ustanovení § 12 písm. a) zákona o azylu je dán, obdobně je podle jejího názoru dán důvod podle ustanovení § 12 písm. b) téhož zákona, když detailně popisovala, jakého pronásledování byla se svou matkou účastna. Šlo o pronásledování nejen v souvislosti s lékařskou péčí a v souvislosti s tvrzeným úsilím o studiu na právnické fakultě, o vyhrožování smrtí

a pokusech o znásilnění, ale také v souvislosti s členstvím či žádostí o pomoc u politické strany Batkivščina. Podle stěžovatelky je nesprávné i právní posouzení, že nejsou splněny podmínky pro udělení humanitárního azylu podle ustanovení § 14 zákona o azylu, neboť veškeré skutečnosti, které vylíčila, je nutno hodnotit tak, že její situace v zemi původu byla neudržitelná a nesnesitelná a krajský soud nesprávně právně posoudil skutečnost, že se správní orgán v rámci správního uvážení vypořádal se všemi okolnostmi. Je-li stěžovatelce vytýkáno, že neuvedla žádný konkrétní důvod, který by měl vést k aplikaci citovaného ustanovení a že její osobní situace nebyla horší, než situace většiny jejích spoluobčanů na Ukrajině, uvádí, že není zcela běžné požadovat za studium na právnické fakultě sexuální služby rektorovi, dávání vysokých úplatků a osahávání lékaři v souvislosti s poskytováním lékařské péče. Stěžovatelka dále tvrdí, že důvod podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. spatřuje zejména ve vztahu k neudělení azylu podle ustanovení § 14 zákona o azylu, neboť toto není v napadeném rozhodnutí správního orgánu vůbec rozebráno. Správní orgán sice rozebíral důvody, pro které jí nebyla udělena doplňková ochrana podle ustanovení § 14a a § 14b zákona o azylu, ale nepřezkoumal a nezabýval se samotným postupem podle ustanovení § 14 téhož zákona, tedy neudělením azylu z humanitárních důvodů. Z těchto důvodů je podle názoru stěžovatelky dán důvod podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., tedy zejména ve vztahu k ustanovení § 14 citovaného zákona je uveden nedostatek důvodů rozhodnutí. Vzhledem k výše uvedenému stěžovatelka navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadené rozhodnutí krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Po zvážení obsahu kasační stížnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že ji nelze považovat ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. za přijatelnou, tj. za podstatně přesahující vlastní zájmy stěžovatelky.

Ke stížní námitce, která se vztahuje k přesvědčení stěžovatelky, že důvody, které uváděla v průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany, jsou podřaditelné pod důvody podle ustanovení § 12 písm. a) zákona o azylu, odkazuje Nejvyšší správní soud na rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 8. 1993, č. j. 6 A 510/93 - 30, publikovaný pod č. 290/1998 SoJ, jehož závěry týkající se pronásledování z důvodů politického přesvědčení jsou aplikovatelné i při dnešní právní úpravě. Předmětný soud v citovaném rozhodnutí zejména zdůraznil, že „*tvrdí-li žadatel, že emigroval pro odůvodněný strach z pronásledování pro své politické přesvědčení, je přinejmenším zapotřebí, aby byl schopen doložit, že vůbec nějaké politické přesvědčení má, že je schopen je formulovat a prezentovat a stává se proto ve své domovské zemi vládním úřadům nebo jiným vlivným místům nepohodlným, je proto pronásledován a nebo lze takové pronásledování důvodně očekávat a to - byť spíše výjimečně - i v případě, že dosud své politické přesvědčení v domovské zemi neprojevil.*“ Stěžovatelkou tvrzené skutečnosti však nikterak nedokládají, že by tato v souvislosti se svým členstvím v politické straně Batkivščina vyvíjela činnost, která by směřovala k uplatňování politických práv a svobod či že by v souvislosti s tímto

členstvím měla nějaké problémy. Správní orgán proto postupoval správně, když dospěl k závěru, že stěžovatelka není pronásledována pro uplatňování politických práv a svobod ve smyslu ustanovení § 12 písm. a) zákona o azylu a jí uváděné okolnosti dále zkoumal ve vztahu k důvodům vymezeným v ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu.

Stěžovatelka je rovněž přesvědčena, že splňuje podmínky pro udělení azylu podle ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu. Tvrzení stěžovatelky o jejím pronásledování ze strany neznámých osob na Ukrajině (fyzický útok pracovníka úvěrové společnosti a následné vyhrožování stěžovatelce), pronásledování v souvislosti s lékařskou péčí a v souvislosti s tvrzeným úsilím o studiu na právnické fakultě, o vyhrožování smrtí a pokusech o znásilnění, ale také v souvislosti s členstvím či žádostí o pomoc u politické strany Batkivščina, spojené mimo jiné s její nespokojeností se situací v zemi jejího původu, však nelze chápat jako tvrzení odůvodněného strachu z pronásledování ve smyslu ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu. V dané věci se jedná o otázky spojené s problematikou týkající se jednání soukromých osob, s nimiž se již Nejvyšší správní soud ve své dosavadní rozhodovací činnosti dostatečně vypořádal, a pro bližší rozbor lze poukázat např. na rozsudek ze dne 27. 8. 2003, č. j. 4 Azs 7/2003 - 60, rozsudek ze dne 28. 2. 2005, č. j. 2 Azs 13/2005 - 69, a dále na rozsudek ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004 - 48, všechny dostupné na www.nssoud.cz. Také otázky míry aprobace takového jednání státními orgány v zemi původu žadatelů o azyl již byly judikaturou bohatě řešeny (viz např. rozsudek ze dne 27. 8. 2003, č. j. 4 Azs 5/2003 - 51, či rozsudek ze dne 19. 10. 2005, č. j. 3 Azs 428/2004 - 83, taktéž na www.nssoud.cz).

Nutností pokusit se efektivně využít všech reálně dostupných prostředků k dosažení ochrany svých práv u státních orgánů země původu stěžovatelky se pak Nejvyšší správní soud zabýval kupříkladu v rozsudku ze dne 22. 10. 2003, č. j. 4 Azs 14/2003 - 48, nebo v rozsudku ze dne 22. 12. 2005, č. j. 6 Azs 479/2004 - 41, oba na www.nssoud.cz. Tato judikatura dopadá i na případ stěžovatelky, která těchto prostředků nevyužila a na příslušné kompetentní orgány státu se, pokud jde o tvrzené pronásledování ze strany neznámých soukromých osob, jakož i v případě problémů při poskytování lékařské péče a studiu na právnické fakultě, neobrátila. Což ostatně ani sama nepopírá. Stěžovatelkou uváděné členství či žádost o pomoc u politické strany Batkivščina pak takový postup nemůže nahradit, neboť se zjevně nejedná o kompetentní orgány státu.

Stěžovatelka dále nesouhlasí s tím, že v jejím případě nejsou splněny podmínky pro udělení humanitárního azylu podle ustanovení § 14 zákona o azylu a považuje rozhodnutí správního orgánu v této otázce za nedostatečně odůvodněné.

Nejvyšší správní soud k této námitce předně konstatuje, že smysl institutu humanitárního azylu spočívá v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost

azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výchy ustanovení § 12 a § 13 citovaného zákona, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní“ azyl neposkytnout. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu (shodně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55, www.nssoud.cz). V judikatuře Nejvyššího správního soudu se pak jako „*případy zvláštního zřetele hodné*“ pravidelně objevují vysoký věk žadatele či jeho nepříznivý zdravotní stav. Je však nutno rovněž poznamenat, že na udělení azylu z humanitárního důvodu podle ustanovení § 14 zákona o azylu není právní nárok (podle usnesení Ústavního soudu ze dne 11. 11. 2002, sp. zn. IV. ÚS 532/02, <http://nalus.usoud.cz>).

V případě stěžovatelky dospěl správní orgán k závěru, že na základě údajů sdělených stěžovatelkou v průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany nezjistil důvod hodný zvláštního zřetele pro udělení azylu podle ustanovení § 14 zákona o azylu, a proto byl v této části jeho výrok negativní. Z odůvodnění rozhodnutí správního orgánu je tedy patrné, proč se tento v daném případě blíže nezabýval aplikací ustanovení § 14 citovaného zákona. Ostatně stěžovatelka v kasační stížnosti uvádí, že nesouhlasí s důvody uvedenými v předmětném rozhodnutí a namítá jejich nesprávnost. Je tedy zřejmé, že tyto důvody znala, její výtky směřovaly ke správnosti a zákonnosti úvah správního orgánu a potažmo i krajského soudu, což jsou námitky nezákonnosti, případně vad řízení, nikoli však nepřezkoumatelnosti. Nejvyšší správní soud nicméně podotýká, že důvody, které stěžovatelka zmiňuje v kasační stížnosti (poskytování sexuálních služeb rektorovi za studium na právnické fakultě a vysoké úplatky a osahávání v souvislosti s poskytováním lékařské péče), nejsou důvody, jež jsou judikaturou považovány za „*případy zvláštního zřetele hodné*“, které jako jediné mohou vést k udělení humanitárního azylu podle ustanovení § 14 zákona o azylu. Krajský soud proto postupoval správně, když dovedl, že závěry správního orgánu nebyly s podklady, které si tento opatřil v průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany, v logickém rozporu a nepřisvědčil tak žalobní námitce stěžovatelky.

Jestliže stěžovatelka v této souvislosti srovnává odůvodnění rozhodnutí správního orgánu ve vztahu k doplňkové ochraně podle ustanovení § 14a a § 14b zákona o azylu, která jí rovněž nebyla udělena, a výše uvedené závěry správního orgánu, svědčí to o nepochopení závěrů správního orgánu. Zatímco v případě doplňkové ochrany stěžovatelka uváděla určité skutečnosti, které by mohly za splnění zákonem stanovených podmínek vést k závěru správního orgánu o udělení

doplňkové ochrany podle ustanovení § 14a, příp. § 14b zákona o azylu a správní orgán proto podrobně zkoumal, zda taková situace u stěžovatelky nastala, nezjistil, jak již bylo konstatováno výše, správní orgán ve vztahu k ustanovení § 14 zákona o azylu důvod hodný zvláštního zřetele, a proto se blíže tímto ustanovením nezabýval.

Ze shora uvedeného vyplývá, že ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu tak poskytuje dostatečnou odpověď na všechny námitky podávané v kasační stížnosti. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky.

S ohledem na výše uvedené shledal Nejvyšší správní soud kasační stížnost nepřijatelnou, a proto ji podle ustanovení § 104a s. ř. s. odmítl.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s ustanovení § 120 s. ř. s., dle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

Stěžovatelce byl pro toto řízení před soudem ustanoven zástupcem advokát; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (ustanovení § 35 odst. 8, ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud proto určil odměnu advokátovi částkou 2 x 2 100 Kč za dva úkony právní služby – převzetí a příprava věci a písemné podání soudu týkající se věci samé, a 2 x 300 Kč na úhradu hotových výdajů, v souladu s ustanovením § 9 odst. 3 písm. f), § 7, § 11 odst. 1 písm. b) a d) a § 13 odst. 3 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, celkem 4 800 Kč. Protože zástupce stěžovatelky je plátcem daně z přidané hodnoty (dále jen daň), byla k přiznané odměně připočtena i příslušná částka odpovídající dani, kterou je tato osoba povinna z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Částka daně, vypočtená podle citovaného zákona, činí 912 Kč. Ustanovenému zástupci se tedy přiznává náhrada nákladů řízení ve výši 5 712 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. srpna 2009

JUDr. Radan Malík

předseda senátu